

Мені тринадцятий минало... (скорочено)

Тарас Шевченко

Мені тринадцятий минало.
Я пас ягнята за селом.
Чи то так сонечко сіяло,
Чи так мені чого було?
Мені так любо, любо стало,
Неначе в Бога...
Уже прокликали до паю,
А я собі у бур'яні
Молюся Богу... І не знаю,
Чого маленькому мені
То йді так приязно молилось,
Чого так весело було?
Господнє небо і село,
Ягня, здається, веселилось!
І сонце гріло, не пекло!
Та недовго сонце гріло,
Недовго молилось...
Запекло, почервоніло
І рай запалило.
Мов прокинувся, дивлюся:
Село почорніло.
Боже небо голубее —
І те помарніло.
Поглянув я на ягнята —
Не мої ягнята!
Обернувся я на хати —
Нема в мене хати!
Не дав мені Бог нічого!..
І хлинули сльози,
Тяжкі сльози!..
А дівчина
При самій дорозі
Недалеко коло мене
Плоскінь вибирала
Та й почула, що я плачу.

Прийшла, привітала,
Утирала мої сльози
І поцілувала...
Неначе сонце засіяло.
Неначе все на світі стало
Моє... лани, гаї, сади...
І ми, жартуючи, погнали
Чужі ягнята до води.
Бридня!.. А й досі, як згадаю,
То серце плаче та болить,
Чому Господь не дав дожити
Малого віку у тім раю.
Умер би, орючи, на ниві.
Нічого б на світі не знав,
Не був би в світі юродивим,
Людей і Бога не прокляв!..

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

Автобіографічний вірш Т. Шевченка "Мені тринадцятий минало" складається з чотирьох настроєвих картин: хлопчик пасе овець, милується ясным сонечком, голубим небом; раптом розуміє, що він — сирота безпритульний, немає в нього нічого — ні ягнят, ні хати, ні рідної душі поряд; та ось прийшла дівчина, втішила, витерла сльози хлопчині, поцілувала — і сонце знову засіяло не лише в небі, а й у душі. У четвертій частині — роздуми дорослого поета про те, що той його колишній стан — це рай. Набагато гірше тепер, коли він усвідомив усю несправедливість існуючого ладу і виступив проти нього.

Вірш емоційно насичений, передає найтонші відтінки почуттів ліричного героя, його страждання та переживання.